

Nr 312.

Godkänd av första kammaren den 16 juni 1943.

Godkänd av andra kammaren den 16 juni 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statliga åtgärder för tryggande av vedproduktionen m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 149.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkterna 27 och 28 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1943/44 beräkna dels till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. ett förslagsanslag av 3.000.000 kronor, dels ock till Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning ett förslagsanslag av 200.000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen, nr 192, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 2 april 1943, föreslagit riksdagen att dels godkänna, att Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för tryggande av vedförsörjningen i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande statsrådet i nämnda statsrådsprotokoll angivna riktlinjer, dels ock för budgetåret 1943/44 till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3.000.000 kronor.

Såsom av den i förevarande proposition lämnade redogörelsen framgår, har bränslekommissionen beräknat bränslebehovet under säsongen 1944/45 till en vedkvantitet av 40 miljoner kubikmeter (travat mått), vartill kommer en torvkvantitet, motsvarande mellan 3 och 4 miljoner kubikmeter ved. Föredragande statsrådet har på anförda skäl funnit det angeläget, att planläggningen av vedavverkningarna icke inriktades på att uppnå en viss maximikvantitet utan i stället på att erhålla en viss antagen minimimängd. Denna minimikvantitet för veduttagen har föredragande statsrådet ansett kunna uppskattas till den av bränslekommissionen angivna kvantiteten av 40 miljoner kubikmeter, varav 5 miljoner kubikmeter skulle utgöras av massaved eller ved samt återstoden av kastved och kolved jämte annan långved. Vidare skulle enligt bränslekommissionens beräkningar för att täcka industriens råvarubehov under nästa avverkningsår uttagas 15 miljoner kubikmeter (travat mått) massaved, varav omkring 10 miljoner kubikmeter för löpande behov och omkring 5 miljoner kubikmeter för lagerökning. Härutöver har räknats med en kvantitet av mellan 10 och 11 miljoner kubikmeter (fast mått utan bark)

för annat rundvirke än massaved (sågtimmer, slipers, stolpar m. m.). Föredragande statsrådet har ansett att väsentligt ökade uttag av massaved för bränsleändamål under nästa vinter borde eftersträvas, varigenom vunnes att — för den händelse behovet av vedbränsle skulle bli mindre än beräknat — den avverkade massaveden skulle kunna användas inom cellulosaindustrin. Önskvärt vore även, framhåller statsrådet, att avverkningarna av timmer ökades på grund av att vedbränsle erhöles i samband med timrets avverkning och förädling. För att tillgodose behovet av brännved och massaved bör enligt föredragande statsrådets mening produktionsplikten storlek under nästa avverkningsår bestämmas till omkring 55 miljoner kubikmeter, varvid skogsägarna skulle äga att intill en sammanlagd myckenhet av 25 miljoner kubikmeter fullgöra produktionsplikten i massaved.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot det sålunda framlagda avverkningsprogrammet, vill emellertid i anslutning till vad föredragande statsrådet därom anfört understryka angelägenheten av att ingående undersökningar om de olika fastigheternas skogstillgångar verkställas, i syfte att erhålla en rättvis fördelning av avverkningskvantiteterna. Enligt vad riksdagen erfarit lära i skogarna kvarligga stora vedkvantiteter, vilka icke kunnat framforslas under den senaste vinterperioden. Riksdagen förutsätter, att allt göres för att den avverkade veden kommer att framforslas till lämplig bil- eller transportväg. Riksdagen finner det böra ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om härför erforderliga åtgärder.

Bränslekommissionen har ifrågasatt vissa modifikationer i gällande regler för statsgaranti och för rätten till avverkningsförskott enligt kungörelsen den 22 maj 1942 med vissa bestämmelser till främjande av vedproduktionen. I sådant avseende har kommissionen föreslagit, att tidpunkten för avlämnandet av veden i stället för, såsom i kungörelsen stadgades, tiden för överlåtelsen av veden skulle vara avgörande för statsgarantiens giltighet. Föredragande statsrådet har på anförda skäl icke funnit det påkallat att garantiutfästelsen gäves en sådan innebörd, men ansett att författningsbestämmelserna — för att någon oklarhet icke skulle råda i förevarande avseende — borde så utformas, att av dem tydligt framginge, att statsgarantien upphörde i och med att försäljningsavtal träffats. Riksdagen anser sig böra framhålla, att i vissa fall sådana förhållanden kunna föreligga för den enskilde skogsägaren att ett strikt tillämpande av den av föredragande statsrådet förordade bestämmelsen måste framstå såsom mindre tillfredsställande. Riksdagen syftar härvid exempelvis på att vederbörande skogsägare fullgjort den avverkning som enligt ingånget försäljningsavtal ålegat honom men avtalet på grund av väderleksförhållanden, transportsvårigheter eller dylikt icke kunnat fullföljas genom framforsling av den ifrågakommande vedmängden till leveransplatsen. Riksdagen medgiver därför, att Kungl. Maj:t må, efter prövning i varje särskilt fall och för så vitt ömmande omständigheter föreligga, medgiva utsträckning av statsgarantiens giltighetstid.

Enligt vad som från bränslekommissionens sida upplysts i en under hand till riksdagens vederbörande utskott överlämnad promemoria har statsgarantien genom tillkomsten av normalpriser å ved samt genom det allmänna beslaget å ved och i samband därmed reglering av uppköpsverksamheten och handeln med ved icke kommit att få samma betydelse för en vedproducent som vid dess tillkomst. Meddelandet av statsgaranti har vidare ej längre ansetts vara en förutsättning för erhållande av förskott för avverkningskostnad. Intresset för

erhållande av statsgaranti har på grund av nämnda omständigheter visat en stadigt sjunkande tendens. Då vedproducenterna i mycket stor utsträckning icke velat eller kunnat inse de ekonomiska fördelar, som ligga i att anmäla den avverkade veden till statsgaranti, torde det — framhåller kommissionen — kunna förutsättas, att vid en avveckling av krisen starka krav komma att resas på, att staten inlöser all oförsåld ved, vilka krav torde bli mycket svåra att fastställa. Med hänsyn även till att flertalet vedproducenter numera enligt lagen om avverkningsskyldighet ålagts produktionsplikt finner kommissionen det angeläget, att sådana bestämmelser om meddelande av statsgaranti utfärdas, att en vedproducent tillförsäkras rätt till statsinlösen av den vedkvantitet, som han blivit ålagd att avverka och för vilken han ej kunnat vinna avsättning. Vad kommissionen i förevarande avseende sålunda anfört har övertygat riksdagen om lämpligheten av att bestämmelserna om meddelande av statsgaranti tagas under omprövning, och riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot att Kungl. Maj:t vidtager de jämkningar i bestämmelserna, som med hänsyn till det anförda kunna befinnas påkallade.

Föredragande statsrådet har i enlighet med förslag av bränslekommissionen förordat en sådan uppmjukning av gällande bestämmelser om skogsodlingsbidrag vid kalavverkning, att dylikt bidrag skulle kunna utgå, oavsett det avverkade virkets avsättningsvärde. En förutsättning för ifrågavarande lättnad i möjligheterna att erhålla skogsodlingsbidrag borde dock vara att kalavverkningen utfördes i syfte att fullgöra fastigheten åliggande produktionsplikt. Riksdagen, som icke velat motsätta sig bifall till ifrågavarande förslag, vill emellertid framhålla angelägenheten av att nämnda lättnad i gällande bestämmelser tillämpas restriktivt, så att bidraget företrädesvis kommer sådana skogsägare, för vilka behov av dylik hjälp föreligger, till godo.

Vad angår frågan om tvångsvis föreskriven kalavverkning vill riksdagen i anslutning till vad föredragande statsrådet i ämnet anfört framhålla, att vid förordnande om dylik avverkning tillbörlig hänsyn synes böra tagas till vederbörande fastighets skogstillgång i dess helhet.

Riksdagen vill understryka vad föredragande statsrådet anfört i fråga om önskvärdheten av att rationaliserande eldningsmetoder fortfarande verksamt främjas och att uppmärksamhet ägnas frågan om värmebesparande anordningar inom bostadshus. Vidare får riksdagen i likhet med föredragande statsrådet framhålla, att därest brist skulle uppstå för skilda användningsområden en avvägning ur samhällsnyttans synpunkt bör komma till stånd mellan de olika behov — industriella och andra — som skola tillgodoses. Det borde böra ankomma på Kungl. Maj:t att därest dylika avvägningar bliva påkallade vidtaga härför erforderliga åtgärder.

Vad föredragande statsrådet föreslagit beträffande vedclearingen har icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen har icke heller funnit något att invända mot statsrådets beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår till omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m. och anvisar alltså ett förslagsanslag av 3.000.000 kronor för ändamålet.

Till vad föredragande statsrådet i övrigt i förevarande sammanhang anfört och föreslagit kan riksdagen giva sin anslutning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels godkänt, att Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för tryggande

av vedförsörjningen i huvudsaklig överensstämmelse med av riksdagen i det föregående angivna riktlinjer;

dels ock för budgetåret 1943/44 till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. å driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 3.000.000 kronor.

Stockholm den 16 juni 1943.

Med undersätlig vördnad.

Nr 313.

Godkänd av första kammaren den 17 juni 1943.

Godkänd av andra kammaren den 17 juni 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till kristidsnämndernas verksamhet.

(Statsutskottets utlåtande nr 150.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkt 18) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet för budgetåret 1943/44 beräkna ett förslagsanslag av 2.250.000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 205, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 9 april 1943, föreslagit riksdagen att till Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet för budgetåret 1943/44 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2.700.000 kronor.

Då riksdagen icke funnit något att erinra mot de av departementschefen verkställda beräkningarna av anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål, får riksdagen anmäla, att riksdagen till Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 2.700.000 kronor.

Stockholm den 17 juni 1943.

Med undersätlig vördnad.
